



# VI. LA. COLONIA NA LASTOVU

## 18. - 26. 9. 2021.

**ORGANIZATOR**

Udruga Dobre Dobričević

**PRIJAVE**

Na email: [udruga.bb@gmail.com](mailto:udruga.bb@gmail.com) do 15. 8. 2021. uz motivacijsko pismo i kratki životopis





## RADIONICU LA. COLONIA 2021. FINANCIRAJU:



**RADIONICU LA. COLONIA 2021. SPONZORIRAJU:**  
CAFFE BAR KOKOLO, LASTOVO  
RENT A CAR SKRIVENI  
IZODAL D.O.O.

**NAROČITO SE ZAHVALJUJEMO**  
SVIM LASTOVKAMA, LASTOVCIMA  
I ONIMA KOJI SE TAKO OSJEĆAJU,  
SNAGAMA LASTOVSKOG MUP-a I  
SIMPATIČNIM DJELATNICIMA IZ A1

**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**



## **LASTOVSKA NASELJA**

Lastovsko otočje, centar Jadranskog mora, ima sveukupno sedam naselja. Glavno naselje Lastovo sa svim centralnim funkcijama u narodu se zove Selo, nastanjeno je od cca 13. stoljeća i nalazi se u unutrašnjosti otoka.

Početkom 20. stoljeća na zapadu otoka, uz antičke arheološke ostatke, planiran je i po planu izgrađen grad u malom, danas naselje Uble, a nakon II. svjetskog rata i njegov nastavak kolokvijalno zvan Gornji Milanovac.

Na zapadu otoka su u drugoj polovini 20. stoljeća počela nastajati linearna naselja Dragovode, Pasadur i Zaglav, uglavnom vezana za vojnu bazu koja je bila locirana baš na toj strani. Na sjeveru otoka istodobno se gradila uvala Zaklopatica, a na jugu uvala Skrivena luka ili Portorus. Naravno, uz stanovanje su se gradili i kapaciteti za turistički najam i druge popratne aktivnosti.



## OZAKONJENO STANOVANJE

Tradicijsko stanovanje na Lastovskom otočju materijalizirano je jedino u naselju Lastovo, tj. u Selu. Vrijedi još jednom naglasiti kako uistinu sadrži sve centralne funkcije kao što su dječji vrtić, škola, općina, pošta, kino, muzej, uredi nekih državnih tvrtki i drugo, ali se ipak zove Selo. Ovakav naziv (možda) pokazuje neraskidivu vezu Lastovaca sa zemljom, odnosno sa zemljoradnjom. Osnovna jedinica Sela koja se multiplicira više desetaka puta tvoreći magičnu panoramu, jest prepoznatljivi lastovski stambeno - gospodarski blok - tipologija koja se kroz stoljeća isfiltrirala kao unikatni primjer mediteranske kulture stanovanja i kulture pažljivo promišljenog zauzimanja prostora.

Sva ostala naselja, izuzev Ubla, su nova naselja, građena nakon II. svjetskog rata. Nastaju na parcelaciji iz 70-tih godina prošlog stoljeća koja je u svim uvalama slična. Kazete dimenzija od 400 do 600 m<sup>2</sup> nanizane su uz obalu. Svako tri do četiri parcele dosljedno su ostavljeni pješački prodori prema moru.

Nakon promjene društvenog uređenja početkom 90-tih u prostornom planiranju nastao je vakuum koji je za posljedicu imao mahom nezakonitu izgradnju. Iako je njegova izrada započela još 1996. godine, Prostorni plan uređenja Općine Lastovo (PPUO) donesen je tek 2010. godine. Odredbe za provođenje, koje su uglavnom osmišljene izvan otoka, ni na koji način nisu bile prilagođene specifičnostima otoka i njegovih naselja. Na prostorni konflikt uvjetovan pretežno bespravnim karakterom izgradnje (ozakonjenim od 2013. do danas!) niti posljednja iteracija PPUO-a nije adekvatno odgovorila. Istodobno, komplikirana vlasnička struktura kamenih kuća u Selu s vremenom je postajala sve komplikiranija, što radi sve brojnije dijaspore, što radi opće nebrige za imovinu pa je nadolazećim generacijama bilo jednostavnije rješavati svoja stambena pitanja u novoformiranim česticama na obali. Fenomeni kao što je turizam, uz nedostatak valjanih javnih politika, udaljile su novu izgradnju od tradicijske kulture stanovanja na ovom pučinskom otoku. Za ilustraciju, specifičan arhitektonski element lastovske kuće sular - zasjenjena terasa koja natkriva gospodarski prostor u prizemlju, koja ima klupe umjesto ograde i na kojoj se pleše Lastovski poklad uopće ne postoji u novim naseljima. Sve to i štošta drugo uzrokovalo je stihisku i nezakonitu konurbaciju uvala koje imaju formalni status naselja iako su u dobrom dijelu namijenjena tek sezonskom stanovanju.

Danas uvale predstavljaju teret zajedničkoj otočnoj infrastrukturi, kako komunalnoj i prometnoj, tako i socijalnoj. Pri tome, komunalna infrastruktura

je ili dotrajala (npr. kolni putevi) ili uopće nije izgrađena (npr. rive). Nadalje, novogradnja nije pratila logiku koja je ranije bila uspostavljena. Primjerice, čest je slučaj da su pješački prodori na more nestali, a još češći da uopće nisu izgrađeni. Uistinu su brojni prostorni konflikti radi kojih je identitet zajednice ugrožen, odnosno izmijenjen.

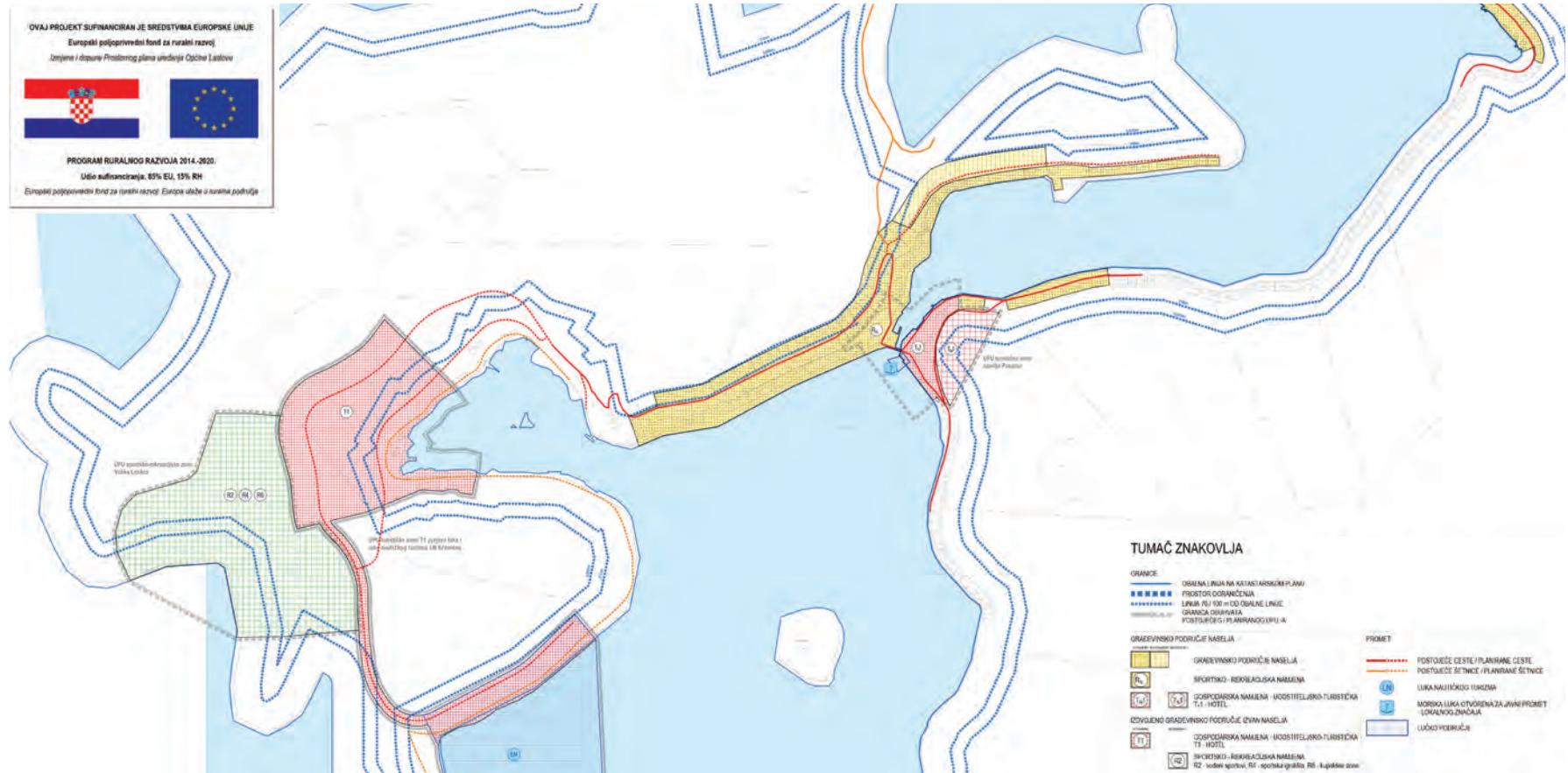
Za lokaciju radionice odabранo je linearno naselje Pasadur koje je nastalo kao logičan produžetak nekadašnje vojne zone Jurjeva luka koja je danas potpuno napuštena. I Pasadur i Jurjeva smješteni su na otoku Prežbi koji je s Lastovom povezan mostom. Djevičanski krajolik se 60-tih godina prošlog stoljeća opremio infrastrukturom na koju su se kasnije spojile stambene zgrade, uglavnom bez dozvola ili s dozvolama, ali bez da su se investitori držali predviđenih projekata. Naime, novi (povremeni) stanari imali su osiguranu minimalnu komunalnu i prometnu infrastrukturu potrebnu za gradnju. Gradnju nije pratila ni planerska niti komunalna kontrola oblikovanja, odnosa s postojećim izgrađenim okolišem i, što je najvažnije, s prirodom.



VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
**18. - 26. 9.  
2021.**



**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**



**IZMJENE  
PPUO-a**

U hrvatskom zakonodavstvu građevinsko područje naselja predstavlja površinu unutar koje se smije razvijati naselje. Sve ostalo je poljoprivredno, šumsko i drugo zemljište. Građevinsko područje smije se povećati prilikom izmjena i dopuna PPUO-a, ali samo ako se može dokazati kako je u postojećim građevinskim područjima izgrađeno više od 80% površine.

Posljednjim izmjenama i dopunama PPUO-a iz lipnja 2020. godine građevinska područja naselja proširena su na način koji ne odgovara stvarnom stanju s obzirom na kategorije izgrađenog, neizgrađenog i neuređenog dijela građevinskog područja.

Dio građevinskog područja koji obuhvaća Pasadur je u posljednjim izmjenama PPUO-a povećan za čak 11% i to na račun državnog zemljišta. Treba imati u vidu kako je na Pasaduru, suprotno nerealnoj evidenciji prostornog plana, od 159 građevinskih parcela njih samo 50 izgrađeno što čini tek 31% izgrađenosti. Pretežno se radi o nezakonito izgrađenim zgradama koje su naknadno legalizirane. Tome treba pridodati nesustavno uređenje pomorskoga dobra koje je uglavnom posljedica usputnog nasipavanja ili priručnog betoniranja obale, neuređene prilaze moru i drugo. Dakle, i taj dio prostora koji je po svom obliku namijenjen infrastrukturni spada u neizgrađeno. Iz svega nabrojanoga proizlazi kako je puno manje od 80% ovog građevinskog područja neizgrađeno.

## TRETMAN POMORSKOG DOBRA I JAVNIH PROSTORA - PASADUR

Sve izgrađene zgrade orientirane su na obalu, more i šumoviti otok Makarac.

Bilo bi za očekivati da postoji pješački lungomare, riva po kojoj pješaci mogu neometano cirkulirati, koristiti plaže i komercijalne sadržaje koji se uz nju nalaze, kupati se i uživati u pogledu "na drugu stranu". Takav prostor u hrvatskom zakonodavstvu predstavlja pomorsko dobro kojem pristup moraju imati svi građani pod jednakim uvjetima. Predstavlja opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku.

Međutim, iako Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama propisuje obvezu osiguranja slobodnog pristupa obali, prolaz uz obalu te javni interes u korištenju pomorskog dobra, budući da ne postoji aktivna javna politika kojom bi se planiralo uređenje pomorskog dobra, onda takva mogućnost u slučaju Pasadura, ali i drugih novih naselja ne postoji.



## NEDOSTATAK PRIUŠTIVOG STANOVANJA

Jedan od najvećih problema Lastovaca, naročito mladih, jest izostanak priuštivog stanovanja, bilo za najam, bilo za kupnju. Najam je gotovo nemoguć jer svatko tko ima višak stambenog prostora, iznajmljuje ga turistima. Socijalnog stanovanja gotovo da nema. Parcele na kojima je dopuštena gradnja prodaju se "za velike cifre", a prosječna cijena kvadrata u izgradnji iznosi basnoslovnih cca 4.000 eura.

Dakle, rješenje stambenog pitanja za prosječnog Lastovca je "science - fiction", osim ako nije naslijedio kakvu nekretninu.



## STIHIJSKA TURISTIFIKACIJA

Zanimljivo je uočiti demografska kretanja kao i „demografiju povremenog stanovništva“.

Od sveukupno 800-injak stanovnika na Lastovu, na Pasaduru živi 58 stalnih. Radi usporedbe, u naselju Lastovo je preostalo oko 220 ljudi što je 25% stanovništva cijelog otoka. U Zaklopatici, uvali najbližoj Selu, stanuje cca 70 ljudi što je 8% stanovništva.

Pasadur nema nijedan restaurant, ima jedan caffe bar - Kokolo i to je sve od komercijalnih sadržaja. U Zaklopatici je primjerice čak pet restorana koji rade isključivo ljeti i uglavnom ih posjećuju turisti.

Paralelno s gubitkom stanovnika, dramatičan je porast kapaciteta za iznajmljivanje turistima čiji registar vodi Turistička zajednica Lastova. Na početku 2020. godine bilo je registrirano ukupno 1132 ležaja, od čega na Hotel Solitudo otpada 144, a na dva kampa 126 ležajeva. Kada su svi kreveti puni, što je gotovo svakodnevница u srpnju i kolovozu, tada ima 29% više gostiju nego Lastovaca. Drugim riječima, svaki Lastovac u prosjeku ima više nego jedan dodatan krevet 10 mjeseci godišnje. Naravno, većina smještaja nalazi se po uvalama. Pasadur ima sveukupno 196 kreveta za iznajmljivanje, što znači da svaki stanovnik Pasadura ima više od 3 kreveta.

VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
**18. - 26. 9.  
2021.**







**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**

**STANJE VLASNIŠTVA**

Prežba ima jednu vlasničku specifičnost. Samo 2,46% sveukupne površine je u privatnom vlasništvu. Privatno vlasništvo se u cijelosti nalazi u građevinskom području. Ostatak Prežbe je vlasništvo Republike Hrvatske, uključivo puteve i cestu.



## SAŽETAK ZADATKA RADIONICE

Tema "velikog mjerila" jest revizija PPUO-a u pogledu prostorne analize postojećeg stanja (geneza, utjecaj na prostor, tipologija, morfologija i raspored, stanje infrastrukture, način gradnje, dovršenost objekata, itd.) te prijedlozi obuhvata urbanističkih planova uređenja (r)urbane rehabilitacije, tj. sanacije sukladno Zakonu o prostornom uređenju (ZOPU) za dijelove građevinskih područja na kojima pretežu zgrade ozakonjene na temelju posebnog zakona, ili koja su na druge načine devastirana. Mjere za urbanu sanaciju uključivale bi uvjete uređenja, korištenja i gradnje, kao i pitanja stanja infrastrukture, površina društvene namjene, javnih zelenih površina, pristupa javnim površinama, itd.

Prilikom realizacije teme treba imati u vidu konkretnе goruće prostorne konflikte koji tematiziraju "malo mjerilo":

- definiranje tradicijske tipologije stanovanja prilagođene suvremenim potrebama
- odnos stanovanja (naselja) i poljoprivrede;
- tretman pomorskog dobra;
- nedostatak priuštivog stanovanja;
- stihijska turistikifikacija;
- zauzetost područja u javnom vlasništvu.

Kultura stanovanja i kultura života u ruralnoj sredini koja je maksimalno turistificirana nepovratno se promjenila. Prostor je devastiran, a predviđanje zakonodavca da će napraviti mjere sanacije područja pogođenih nezakonitom gradnjom još uvijek se nisu obistinile.

Na Lastovu, dvostruko zaštićenom prostoru - parku prirode i arheološkom, fragilnom srednjodalmatinskom izgrađenom prostoru ova pojava naročito je nakaradna pa su joj mjere sanacije nasušno potrebne, ne toliko radi turizma koliko radi opće društvene higijene.

Predloženi zadatak radionice trebao bi preduhititi zakonodavca, osmislići kreativne mjere koje će biti primjenjive i na druga dalmatinska mjesta sa sličnim problemom, a koje će biti izravno primjenjive u arhitektonskom projektiranju, urbanizmu, javnim politikama i kao podloga za novu generaciju prostorno - planske dokumentacije.

Na radionicu su pozvani profesionalci iz domene suvremene umjetnosti, arhitekture, krajobrazne arhitekture i antropologije da detektiraju bitne i upečatljive osobine tradicijske gradnje, a onda ih primijene u re-urbanizaciji opisanog naselja, naročito u dijelovima koji još nisu izgrađeni, ali nažalost jesu građevinska područja.

Sudionici mogu reagirati u različitim mjerilima:

- malim intervencijama na licu mjesta (sadnja drveća, urbani mobilijar i slično),
- dizajnom suvremene lastovske kuće koja odgovara karakterističnim presjecima uvale,
- urbanističkim mjerama sanacije koje se mogu implementirati u prostorno plansku dokumentaciju.

Strategija sanacije je potrebna na svim nivoima i u svim mjerilima kako bi se očuvao ekosustav otočja, kako bi se ponovno uspostavila tradicionalna kultura stanovanja i raspolaganja otočnim ograničenim resursima, ali i povećala kvaliteta i kapaciteti stanovanja za otočane i one koji će to tek postati.



VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
**18. - 26. 9.  
2021.**



**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**

## SUDIONICI



Dr. sc.  
**VIŠNJA  
KUKOČ,**  
University of Split  
Faculty of Civil Engineering, Architecture  
and Geodesy



**MARIJANA  
MASTILOVIĆ,**  
dipl. iur.



**IVAN  
CINGEL,**  
dipl. ing. arh.  
Građevinski i arhitektonski  
fakultet Osijek



**MARIANA  
BUCAT,**  
dipl. ing. arh.  
Udruga Dobre Dobričević



**JELENA  
BOROTA,**  
dipl. ing. arh.  
GIS Plan



**AZRA  
SULJIĆ,**  
dipl. ing. arh.



**KRISTINA  
PERKOV,**  
mag. ing. arh.  
Sveučilište u Zagrebu  
Arhitektonski fakultet

... popis će biti dopunjeno nakon 15. 8. 2021.

**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**

**18. 9.**

## **SUBOTA**

- 15:00 polazak katamarana iz Splita  
18:25 dolazak na Lastovo  
19:00 zajednička večera u Amfori

**19. 9.**

## **NEDJELJA**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 Društveni centar Lastovo  
predavanje Mariane Bucat  
"Lastovska tradicionalna kuća"  
12:00 obilazak lokacije  
15:00 caffe bar Kokolo - ručak  
20:00 Društveni centar Lastovo  
prezentacija dojmova

**20. 9.**

## **PONEDJELJAK**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 Društveni centar Lastovo:  
diskusija i podjela u grupe  
20:00 večera

**21. 9.**

## **UTORAK**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 predavanje  
11:30 rad u grupama  
20:00 večera

**22. 9.**

## **SRIJEDA**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 predavanje  
"O pravu u pomorskom dobru"  
20:00 večera

**23. 9.**

## **ČETVRTAK**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 rad u grupama  
20:00 večera

**24. 9.**

## **PETAK**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 rad u grupama  
20:00 večera

**25. 9.**

## **SUBOTA**

- 09:00 doručak u Amfori  
10:30 priprema prezentacija  
19:00 Kino - sala: javna prezentacija radova  
21:00 večera  
i završni party u Centru

**26. 9.**

## **NEDJELJA**

- 04:30 odlazak trajektom  
07:00 odlazak katamaranom  
11:15 odlazak trajektom

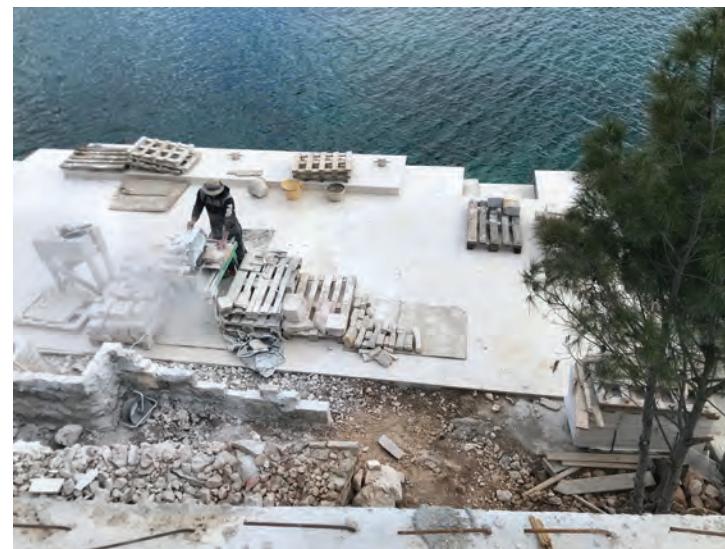
## **VAŽNE NAPOMENE**

Detaljan i precizan plovđbeni red može se naći na [www.jadrolinija.hr](http://www.jadrolinija.hr).

Prilikom večere pokrivena je samo cijena obroka. Piće se plaća na licu mesta.

Obavezno je ponijeti laptop.

Budući da je vrijeme promjenjivo, poslužit će vam kabanica i kostim za kupanje.



DETALJNA GEODETSKA SITUACIJA DOSTUPNA U DWG FORMATU  
DETAILED GEODESIC SITE PLAN AVAILABLE IN .DWG FORMAT

- OBALNA LINIJA  
SHORELINE
- PARCELACIJA  
PARCELLATION
- IZGRADENE PARCELE  
BUILT PLOTS
- NEIZGRADENE PARCELE, ALI S GRAĐEVINSKOM DOZVOLOM  
UNBUILT PLOTS BUT WITH A BUILDING PERMIT
- PORAT  
BOAT ANCHORING
- IZMJERENO U HTRS SUSTAVU / MEASURED IN HTRS SYSTEM
- IZGRAĐENO, BEZ TURISTIČKIH SADRŽAJA  
BUILT BUT WITHOUT ANY TOURIST CONTENT
- CESTA  
ROAD
- (MOGUĆNOST ZA) JAVNE POVRŠINE  
PUBLIC SPACE POSSIBILITY
- AFIRMACIJA ŠETNICE PREMA BAZNOJ STANICI = VIDIKOVCU  
AFFIRMATION OF THE FOOTHAPTH TO THE WI-FI STATION  
KOMERCIJALNI PUNKTOVI  
COMMERCIAL SPACES



**VI.  
LA.  
COLONIA  
NA  
LASTOVU  
18. - 26. 9.  
2021.**

Programska knjižica je izrađena u sklopu projekta Društveni centar Lastovo.  
Projekt Društveni centar Lastovo je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.  
Projekt Društveni centar Lastovo sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.  
Više informacija o EU fondovima na linku [www.strukturnifondovi.hr](http://www.strukturnifondovi.hr).  
Sadržaj programske knjižice isključiva je odgovornost Udruge Dobre Dobričević.  
Stajališta ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Nakladnik: Udruga Dobre Dobričević  
Autori tekstova: Jelena Borota, Mariana Bucat, Ivan Cingel i Marijana Mastilović  
Prijevod na engleski: Irena Škarica, diplomirani anglist i talijanist  
Fotografije: Mariana Bucat, Ivan Cingel, Toni Letilović i Stjepan Tafra  
Grafike: Mariana Bucat  
Dizajn: Žarko Tičinović

Participacija za svakog sudionika iznosi 900 HRK. Uključuje za svih sedam dana smještaj u nekom od privatnih apartmana u mjestu Lastovu, doručak, večeru, jedan izlet i svu potrebnu infrastrukturu za rad.

Udruga Dobre Dobričević  
Dolac 5, Lastovo  
[udruga.bb@gmail.com](mailto:udruga.bb@gmail.com)  
[www.dobredobricevic.hr](http://www.dobredobricevic.hr)





**Udruga Dobre Dobričević**  
Dolac 5, Lastovo  
[udruga.bb@gmail.com](mailto:udruga.bb@gmail.com)  
[www.dobredobricevic.hr](http://www.dobredobricevic.hr)